
ESAs 2016 72

07/04/2017

Skupne smernice

o značilnostih pristopa na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki upošteva oceno tveganosti ter ukrepov, ki jih je treba sprejeti za izvajanje nadzora, ki upošteva oceno tveganosti.

Smernice za izvajanje nadzora, ki upošteva oceno tveganosti

1. Skupne smernice o značilnostih pristopa na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki upošteva oceno tveganosti ter ukrepov, ki jih je treba sprejeti za izvajanje nadzora, ki upošteva oceno tveganosti

Smernice za izvajanje nadzora, ki upošteva oceno tveganosti

Status teh smernic

Ta dokument zajema skupne smernice, izdane v skladu s členoma 16 in 56(1) Uredbe (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/78/ES, Uredbe (EU) št. 1094/2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine) in Uredbe (EU) št. 1095/2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za vrednostne papirje in trge) – „uredb o ustanovitvi evropskih nadzornih organov“. V skladu s členom 16(3) uredb o ustanovitvi evropskih nadzornih organov si morajo pristojni organi in finančne institucije na vsak način prizadevati za spoštovanje teh smernic.

V skupnih smernicah je predstavljeno stališče evropskih nadzornih organov o ustreznih nadzorniških praksah v Evropskem sistemu finančnega nadzora oziroma o tem, kako naj bi se zakonodaja Unije uporabljala na določenem področju. Pristojni organi, za katere veljajo te skupne smernice, bi jih morali upoštevati tako, da jih ustrezno vključijo v svoje nadzorniške prakse (npr. s spremembo svojega pravnega okvira ali svojih nadzorniških postopkov), tudi če so skupne smernice naslovljene predvsem na institucije.

Zahteve glede poročanja

Pristojni organi morajo v skladu s členom 16(3) uredb o ustanovitvi evropskih nadzornih organov do 07.06.2017 [dva meseca po izdaji] zadevni evropski nadzorni organ obvestiti, ali ravnajo oziroma ali nameravajo ravnati v skladu s temi smernicami oziroma navesti razloge za njihovo neupoštevanje. Če pristojni organi do tega roka ne pošljejo uradnega obvestila, zadevni evropski nadzorni organ šteje, da smernic ne upoštevajo. Uradna obvestila je treba na obrazcu iz razdelka 5 poslati na naslove [\[compliance@eba.europa.eu\]](mailto:compliance@eba.europa.eu), jc_compliance@eiopa.europa.eu in

JOINT COMMITTEE OF THE EUROPEAN
SUPERVISORY AUTHORITIES

compliance.jointcommittee@esma.europa.eu], kot sklic pa navesti „ESAs 2016 72“. Predložiti jih morajo osebe, ki so pooblašene za poročanje o skladnosti v imenu svojih pristojnih organov.

Uradna obvestila bodo v skladu s členom 16(3) objavljena na spletiščih evropskih nadzornih organov.

Naslov I – Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov

Predmet urejanja

1. Te smernice določajo značilnosti nadzora na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju: PPDFT), ki upošteva oceno tveganosti, ter ukrepe, ki jih morajo sprejeti pristojni organi pri izvajanju nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, kot je to zahtevano v členu 48(10) Direktive (EU) 2015/849¹.

Področje uporabe

2. Te smernice so naslovljene na pristojne organe, kot je to opredeljeno v členih 4(2)(ii) Uredbe (EU) št. 1093/2010, 4(2)(ii) Uredbe (EU) št. 1094/2010 in 4(3)(ii) Uredbe 1095/2010.
3. Pristojni organi bi morali uporabljati te smernice pri oblikovanju, izvajanju, pregledovanju in nadgrajevanju nadzora na področju PPDFT, ki upošteva oceno tveganosti.

Opredelitev pojmov

4. V teh smernicah se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- Klasificirana skupina Pomeni skupino različnih subjektov nadzora, ki imajo podobne značilnosti.
- Pristojni organ Pomeni nadzorni organ, pristojen za nadziranje skladnosti poslovanja institucij z zahtevami Direktive (EU) 2015/849, kot je bila prenesena v nacionalno zakonodajo.²
- Institucija Pomeni kreditno institucijo ali finančno institucijo, kot je opredeljena v členu 3(1) in (2) Direktive (EU) 2015/849.
- Inherentno tveganje pranja denarja/financiranja terorizma (tveganje PD/FT) Pomeni stopnjo tveganja pranja denarja in financiranja terorizma pred uporabo ukrepov za obvladovanje tveganj.
- Pristop, ki upošteva oceno tveganosti (*angl. Risk Based Approach - RBA*) Pomeni pristop, pri katerem pristojni organi in subjekti nadzora ugotavljajo, ocenjujejo in razumejo tveganje PD/FT, ki so mu izpostavljeni subjekti nadzora in sprejemajo primerne ukrepe, ki so sorazmerni z

¹ Direktiva (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES (UL L 141, 5.6.2015, str. 73).

² Glejte člene 4(2)(ii) Uredbe (EU) št. 1093/2010, 4(2)(ii) Uredbe (EU) št. 1094/2010 in 4(3)(ii) Uredbe 1095/2010

zaznanimi tveganj.

- Nadzor PPDFT, ki upošteva oceno tveganosti (*angl. Risk Based Supervision - RBS*)
Pomeni nadzor na področju PPDFT na podlagi člena 48(6) Direktive (EU) 2015/849, kjer sta pogostost in temeljitost nadzora PPDFT institucij odvisna od ocene tveganj PD/FT, ki so jim le-te izpostavljene.
- Sistem nadzora, ki upošteva oceno tveganosti
Pomeni celoten nabor vseh postopkov, procesov, mehanizmov in praks, s katerimi pristojni organi izvajajo svoje nadzorniške aktivnosti na področju PPDFT. Pri tem morata biti pogostost in obseg nadzora sorazmerna z zaznanimi tveganji PD/FT.
- Tveganje PD/FT
Pomeni verjetnost nastanka in vpliva izvajanja PD/FT. Tveganje se nanaša na inherentno tveganje.
- Dejavniki tveganja PD/FT
Pomeni dejavnike, ki posamično ali v kombinaciji vplivajo na stopnjo tveganja PD/FT.
- Profil tveganosti
Pomeni oceno skupne izpostavljenosti tveganjem po uporabi ukrepov za obvladovanje tveganj.
- Subjekt nadzora
Pomeni sektor ali dejavnost finančnega sistema, institucijo, skupino ali klasificirano skupino, razvrščeno skladno z merili, ki jih določijo pristojni organi.
- Grožnja
Pomeni potencialno izgubo, ki jo povzroči oseba, skupina oseb, predmet ali dejavnost. V primeru PD/FT le-ta vključuje potencialno izgubo, ki jo povzročijo storilci kaznivih dejanj, teroristične skupine ali posamezniki, povezani s terorističnimi aktivnostmi, njihova finančna sredstva ter njihove pretekle, sedanje in prihodnje aktivnosti, povezane s PD/FT.

Naslov II – Zahteve glede izvajanja nadzora na področju PPDFT, ki upošteva oceno tveganosti

Vzpostavitev nadzora, ki upošteva oceno tveganosti

Splošno

5. Pristojni organi bi morali v sklopu učinkovitega nadzora na področju PPDFT, ki upošteva oceno tveganosti, uporabiti naslednje korake:
 - i. korak 1 – ugotavljanje dejavnikov tveganja PD/FT,
 - ii. korak 2 – ocenjevanje tveganj,
 - iii. korak 3 – izvajanje nadzorniških aktivnosti ter
 - iv. korak 4 – spremljanje in pregledovanje ustreznosti nadzora.
6. Pristojni organi bi se morali zavedati, da izvajanje sistema nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, ni enkratna naloga, temveč nenehen in ciklični proces.
7. Pristojni organi lahko institucije, ki ne sodijo v isto finančno skupino, vendar pa imajo podobne značilnosti, razvrstijo v „klasificirane skupine“ in jih obravnavajo kot en sam „subjekt nadzora“. Primeri značilnosti institucij v eni klasificirani skupini lahko vključujejo njihovo velikost, naravo njihovega poslovanja, vrsto strank, njihovo geografsko območje ali dejavnost ter njihove distribucijske poti. V tem primeru se lahko nekatere elemente procesa izvajanja nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, izvaja na ravni same klasificirane skupine, namesto na ravni vsake posamezne institucije v tej skupini.
8. Pristojni organi, ki institucije združujejo v klasificirane skupine, bi morali zagotoviti, da so pogoji in prakse združevanja ustrezni z ugotovljenim tveganjem PD/FT, povezanim z institucijami v tej skupini. Pristojni organi naj ne bi v klasificirane skupine združevali finančnih skupin, temveč institucije, ki tvorijo del iste finančne skupine, ter jih obravnavali kot en „subjekt nadzora“.
9. Če je pristojni organ seznanjen oziroma ima utemeljen razlog za domnevo, da se tveganje, povezano s posamezno institucijo v klasifikacijski skupini znatno razlikuje od tveganja, povezanega z drugimi institucijami v tej skupini, na primer zaradi tega, ker je dejanski lastnik institucije posameznik, katerega integriteta je dvomljiva, ali ker so mehanizmi notranjih kontrol v instituciji pomanjkljivi, bi moral pristojni organ to institucijo odstraniti iz klasificirane skupine in jo oceniti bodisi posamično bodisi kot del klasifikacijske skupine institucij s primerljivo stopnjo tveganosti.

Sorazmernost

10. Pristojni organi bi morali pri izvajanju nadzorniških aktivnosti na področju PPDFT upoštevati načelo sorazmernosti. Obseg pridobivanja informacij, pogostost in intenzivnost izvajanja nadzorniških aktivnosti ter dialog z institucijo bi moral upoštevati naravo in velikost institucije ter biti sorazmeren z ugotovljenim tveganjem PD/FT.

11. Pristojni organi bi morali upoštevati, da velikost ali sistemska pomembnost institucije sama po sebi ni pokazatelj stopnje izpostavljenosti tveganju PD/FT; male institucije, ki niso sistemske pomembne, so lahko visoko izpostavljene tveganju PD/FT.

Sodelovanje z drugimi pristojnimi organi

12. Pristojni organi bi morali v okviru pristojnosti svoje nacionalne zakonodaje sodelovati in si pravočasno izmenjevati pomembne informacije, s čimer bi zagotovili učinkovit nadzor nad subjekti nadzora na področju PPFT. Če subjekti nadzora delujejo čezmejno, bi se moralo takšno sodelovanje razširiti na pristojne organe drugih držav članic in po potrebi tudi na pristojne organe tretjih držav.
13. Pristojni organi bi morali uporabiti vse ukrepe in orodja za sodelovanje in usklajevanje, ki jih imajo na voljo, vključno s tistimi, ki jih izvajajo njihove države članice v skladu s členom 48(4), členom 48(5) in členom 49 Direktive (EU) 2015/849.

Korak 1: ugotavljanje dejavnikov tveganja PD/FT

Splošno

14. Pristojni organi bi morali pri izvajanju sistema nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, najprej ugotoviti dejavnike tveganja, ki bodo vplivali na tveganje PD/FT, ki jim je izpostavljen subjekt nadzora.
15. Obseg in vrsta pridobljenih informacij bi morala biti sorazmerna z naravo in obsegom poslovanja subjekta nadzora. Upoštevati bi se moral tudi profil tveganosti, ki je bil določen na podlagi predhodnih ocen tveganosti, če obstajajo, in okvir, v katerem posluje subjekt nadzora, kot je narava panoge subjekta nadzora. Pristojni organi bi se morali opredeliti glede določitve informacij, ki bodo v vsakem primeru predmet nadzorniških zahtev, zahtevati podobne informacije za primerljive subjekte nadzora ter preučiti, katera vrsta informacij bo razlog za zahteve po bolj obsežnih in temeljitejših informacijah.
16. Pristojni organi bi se morali pri opredelitvi dejavnikov tveganja PD/FT opreti na skupne smernice v skladu s členoma 17 in 18(4) Direktive (EU) 2015/849 o poenostavljenih in okrepljenih ukrepih skrbnega preverjanja strank ter dejavnikih, ki bi jih morale upoštevati kreditne in finančne institucije pri ocenjevanju tveganja PD/FT, povezanega s posameznimi poslovnimi razmerji in občasnimi transakcijami.

Viri informacij

17. Pristojni organi bi morali, če je to mogoče, opredeliti dejavnike tveganja na podlagi informacij iz različnih virov. Pristojni organi bi morali določiti vrsto in število teh virov z upoštevanjem tveganja. Pristojni organi bi morali zagotoviti, da imajo dostop do ustreznih virov informacij, in po potrebi sprejeti ukrepe za njihovo izboljšanje.
18. Pristojni organi bi morali vedno upoštevati:
 - oceno tveganja Evropske komisije na nadnacionalni ravni,
 - mnenje evropskih nadzornih organov o tveganju PD/FT, ki vpliva na finančni trg,
 - informacije nacionalnih vlad in po potrebi tujih vlad, kot je ocena tveganja na nacionalni ravni (angl. National Risk Assessment - NRA),
 - informacije nadzornih organov, kot so smernice, in pomembne ugotovitve iz nadzorniških aktivnosti, kot so informacije, zbrane v okviru postopka za izdajo dovoljenja, licence ali notifikacije, neposrednega nadzora, stalnega nadzora in nadzorniškega ukrepanja.

V primeru, da z informacijami razpolagajo drugi pristojni organi bodisi doma ali v tujini, morajo pristojni organi sprejeti ustrezne ukrepe za zagotavljanje, da informacijske poti omogočajo izmenjavo teh informacij in da je te informacije mogoče izmenjati pravočasno. To velja tudi za informacije, ki jih hrani Evropska centralna banka v okviru enotnega nadzornega mehanizma,

- delegirane akte, ki jih sprejme Evropska komisija v skladu s členom 9(2) Direktive (EU) 2015/849 in
 - informacije finančnih obveščevalnih enot (FIU) in organov kazenskega pregona, kot so poročila o grožnjah, opozorila in tipologije.
19. Drugi viri informacij, ki bi jih pristojni organi lahko upoštevali, vključujejo:
- informacije združenja gospodarskih subjektov, kot so tipologije in informacije o nastajajočih tveganjih,
 - informacije subjektov civilne družbe, kot so indeksi zaznave korupcije,
 - informacije pomembnih mednarodnih organov za določanje standardov, kot so vzajemna ocenjevanja sistemov PPFT držav, protikorupcijskih in davčnih sistemov,
 - javne vire informacij, kot so poročila v časopisih,
 - informacije komercialnih organizacij, kot so poročila o tveganjih in obveščevalna poročila, in
 - informacije akademskih institucij.

Dejavniki tveganj na nacionalni ravni

20. Pristojni organi bi morali imeti ustrezno znanje, se zavedati in razumeti tveganja PD/FT, ugotovljena na nacionalni ravni, z namenom ugotavljanja dejavnikov tveganja PD/FT, povezanega z domačimi finančnimi dejavnostmi subjektov nadzora.
21. Pristojni organi bi morali v sklopu tega in na podlagi virov, navedenih v odstavkih 17–19, med drugim razumeti:
- vrsto in obseg pranja denarja, povezanega s predhodnimi kaznivimi dejanji, storjenimi doma,
 - obseg opranih sredstev, ki izvirajo iz predhodnih kaznivih dejanj, storjenih v tujini,
 - obseg in stopnjo podpore terorističnim dejavnostim in skupinam v državi,
 - pomembne tipologije PD/FT, ki jih ugotavljajo finančne obveščevalne enote in drugi javni organi ali zasebni subjekti.

Dejavniki tveganj na mednarodni ravni

22. Če subjekt nadzora vzdržuje pomembne povezave z drugimi državami članicami ali tretjimi državami, tako da so subjekti nadzora izpostavljeni tveganjem PD/FT, ki so povezana s temi drugimi državami, bi morali pristojni organi ta tveganja prepoznati. Pomembne povezave vključujejo povezave, pri katerih:
- institucija vzdržuje pomembne poslovne odnose s poslovnimi partnerji s sedežem v drugih državah članicah ali tretjih državah,
 - institucija tvori del finančne skupine s sedežem v drugi državi članici ali tretji državi,

- imajo dejanski lastniki institucije sedež v drugi državi članici ali tretji državi in
 - obstajajo katere koli druge pomembne povezave z drugo državo članico ali tretjo državo, kar pomeni, da je institucija izpostavljena tveganju PD/FT, povezanemu s to državo.
23. Pristojni organi bi morali sprejeti razumne ukrepe za ustrezno poznavanje, zavedanje in razumevanje tveganj PD/FT, ki so povezana s temi državami članicami ali tretjimi državami in bi lahko vplivala na dejavnosti, ki jih izvajajo subjekti nadzora. V ta namen bi morali pristojni organi opredeliti dejavnike tveganja v skladu s tistimi, ki so opisani v odstavkih 20 in 21, za vsako od teh držav članic ali tretjih držav.
24. Pri opredelitvi tretjih držav, ki imajo v svojih nacionalnih ureditvah področja PPFFT strateške pomanjkljivosti, zaradi katerih bistveno ogrožajo finančni sistem Evropske unije, bi morali pristojni organi upoštevati delegirane akte, ki jih je sprejela Evropska komisija v skladu s členom 9(2) Direktive (EU) 2015/849, in tudi poročila pomembnih mednarodnih organov za določanje standardov, vključno s Projektno skupino za finančno ukrepanje (FATF), Odborom strokovnjakov za ocenjevanje ukrepov proti pranju denarja in financiranju terorizma (MONEYVAL) in drugih regionalnih organov FATF.

Dejavniki tveganj na ravni sektorja

25. Pristojni organi bi morali dobro razumeti dejavnike tveganj, ki so pomembni za posamezno finančno panogo in dejavnost, kot so kreditne institucije, borznoposredniška podjetja, investicijski skladi, plačilne institucije, institucije za izdajo elektronskega denarja, menjalnice ali zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskih zavarovanj. V tem sklopu bi morali razumeti organizacijo posamezne dejavnosti in tveganja, povezana s skupnimi značilnostmi, kot so vrsta ponujenih produktov in storitev, uporabljene distribucijske poti in vrsta strank, za katere opravljajo storitve.
26. Pristojni organi bi morali svoje razumevanje dejavnikov tveganj na ravni panoge ali dejavnosti temeljiti na poznavanju vseh informacij o tveganju PD/FT, pridobljenih od institucij v neki finančni panogi ali dejavnosti, s katerim se le-te soočajo. Šele nato lahko pristojni organi prepoznajo skupne značilnosti posamezne finančne dejavnosti ter celotne finančne panoge.

Informacije o dejavniki tveganja PD/FT na ravni posamezne institucije

27. Pristojni organi bi morali zbrati zadostne, pomembne in zanesljive informacije, da bi pri subjektih nadzora okrepili splošno razumevanje glede:
- dejavnikov inherentnega tveganja PD/FT in
 - dejavnikov obvladovanja inherentnega tveganja PD/FT.
28. Če je subjekt nadzora institucija, bi morali pristojni organi v ta namen pridobiti informacije, ki bi morale med drugim vključevati tudi:
- lastništvo in strukturo institucije in pri tem upoštevati, ali je subjekt nadzora mednarodna, tuja ali domača institucija, nadrejena družba, podrejena družba, podružnica ali ustanova druge vrste, ter raven kompleksnosti in preglednosti njene organizacije in strukture,

- ugled in integriteto višjega vodstva, članov upravljalnega organa in pomembnih deležnikov,
 - naravo in zapletenost produktov in storitev, ki jih zagotavlja, ter dejavnosti in transakcij, ki jih izvaja,
 - uporabljene distribucijske poti, vključno s svobodo opravljanja storitev in uporabo zastopnikov ali posrednikov,
 - vrsto strank, ki jim institucija zagotavlja storitve,
 - geografsko območje poslovnih dejavnosti, zlasti če se izvajajo v tretjih državah z visokim tveganjem³, in po potrebi tudi države porekla ali sedeža znatnega dela strank subjekta nadzora,
 - kakovost ureditve in struktur notranjega upravljanja, vključno z ustreznostjo in učinkovitostjo funkcij notranje revizije in skladnosti poslovanja, raven skladnosti s pravnimi in regulativnimi zahtevami na področju PPDFT ter učinkovitostjo politik in postopkov na področju PPDFT, v kolikor so ti že znani,
 - prevladujočo „korporacijsko kulturo“, zlasti „kulturo skladnosti“ in kulturo preglednosti in zaupanja v odnosih s pristojnimi organi,
 - ostale bonitetne in splošne vidike poslovanja, kot so leta poslovanja, likvidnost ali kapitalaska ustreznost.
29. Te informacije lahko izvirajo iz splošnega bonitetnega nadzora in/ali nadzora skladnosti poslovanja ter po potrebi upoštevajo informacije o bonitetnem poslovanju, pridobljene v okviru enotnega nadzornega mehanizma⁴. Zbiranje tovrstnih informacij je potrebno, če še niso zbrane v evidencah pristojnih organov.
30. Če so subjekti nadzora klasificirane skupine, sestavljene iz posameznih institucij, bi morali pristojni organi opredeliti ustrezne dejavnike, ki so opredeljeni v odstavku 27, da bi lahko ocenili klasificirano skupino kot celoto. To bi moralo pristojnim organom omogočiti, da utemeljijo svojo odločitev o profilu tveganosti, ki ga dodelijo klasificirani skupini. Pristojni organi bi morali pri tem upoštevati tudi predhodne nadzorniške ukrepe v zvezi z institucijami, ki so vključene v klasificirano skupino.

³ Glede informacij o dejavnikih, ki jih je treba upoštevati pri ocenjevanju tveganja PD/FT, povezanega s sodno pristojnostjo, glejte skupne smernice v skladu s členoma 17 in 18(4) Direktive (EU) 2015/849 o poenostavljenih in okrepljenih ukrepih skrbnega preverjanja strank ter dejavnikih, ki bi jih morale upoštevati kreditne in finančne institucije pri ocenjevanju tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, povezanega s posameznimi poslovnimi razmerji in občasnimi transakcijami.

⁴ Glejte člen 6 Uredbe Sveta (EU) št. 1024/2013 z dne 15. oktobra 2013 o prenosu posebnih nalog, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, na Evropsko centralno banko (UL L 287, 29.10.2013, str. 63).

Korak 2: ocenjevanje tveganj

31. Pristojni organi bi morali izvesti celosten pregled dejavnikov tveganja PD/FT, ki so jih prepoznali v koraku 1 in ki bodo skupaj predstavljali osnovo za oceno tveganosti subjekta nadzora.
32. Pristojni organi bi morali v tem sklopu oceniti obseg, v katerem dejavniki inherentnega tveganja, prepoznani v koraku 1, vplivajo na subjekt nadzora, in obseg, v katerem so sistemi in kontrole na področju PPFT, ki jih je vzpostavil subjekt nadzora, primerni za učinkovito obvladovanje inherentnih tveganj PD/FT, ki jim je le-ta izpostavljen. Sistemi in kontrole na področju PPFT vključujejo vsaj tiste, navedene v členu 8(4) Direktive (EU) 2015/849, nekatere značilnosti zasnove produktov, ki omejujejo izpostavljenost PD/FT, ter tudi širšo ureditev upravljanja in postopke upravljanja tveganj, vključno s splošno kulturo prevzemanja tveganj.

Ponderiranje dejavnikov inherentnega tveganja in dejavnikov obvladovanja tveganj

33. Pristojni organi se lahko odločijo različno ponderirati dejavnike tveganja in dejavnike obvladovanja tveganj glede na njihovo relativno pomembnost.
34. Pri ponderiranju dejavnikov inherentnega tveganja in dejavnikov obvladovanja tveganj bi morali pristojni organi opraviti presojo pomembnosti različnih dejavnikov v povezavi s posameznim subjektom nadzora. Pomembnost, pripisana posameznim dejavnikom, se lahko od enega do drugega subjekta nadzora razlikuje, vendar pa bi morali pristojni organi uporabljati podobne dejavnike za podobne subjekte nadzora.
35. Pristojni organi bi morali zagotoviti, da na ponderiranje ne bi neupravičeno vplival samo en dejavnik in da bi se ustrezno upoštevali dejavniki, ki jih Direktiva (EU) 2015/849 ali nacionalna zakonodaja opredeljuje kot tiste, ki vedno predstavljajo visoko tveganje PD/FT.
36. Bistvenim pomanjkljivostim, ki imajo potencial, da resno vplivajo na učinkovitost preventivnih ukrepov na področju PPFT, je treba pri ocenjevanju pripisati večjo utež tveganja kot povprečnim ali manjšim pomanjkljivostim.

Profili tveganosti in kategorizacija subjektov nadzora

37. Kombinacija ocenjevanja stopnje inherentnega tveganja in vpliva dejavnikov obvladovanja tveganja na stopnjo inherentnega tveganja bi morala omogočiti dodelitev splošnega profila tveganosti subjektu nadzora, da bi se olajšala primerjava med subjekti nadzora in oblikovali ukrepi v koraku 3. Pristojni organi bi morali uporabiti svojo strokovno presojo pri preverjanju rezultatov splošne ocene tveganosti in jih po potrebi popraviti.
38. Pristojni organi bi morali določiti najprimernejši način za kategorizacijo profilov tveganosti subjektov nadzora; čeprav številni pristojni organi razvrščajo subjekte nadzora kot subjekte z visokim, običajnim ali nizkim tveganjem, so mogoče tudi druge razvrstitve, na primer visoko, srednje visoko, srednje nizko, nizko.

39. Pristojni organi bi morali razmisliti o tem, da z razvrstitvijo in razlogi za takšno razvrstitev seznanijo subjekt nadzora.
40. Pristojni organi bi morali upoštevati, da se lahko razvrstitev subjektov nadzora za namene tveganja PD/FT razlikuje od razvrstitev istih subjektov nadzora za namene širšega tveganja skladnosti poslovanja ali bonitetnega tveganja.

Korak 3: izvajanje nadzorniških aktivnosti

41. Ocenjevanje tveganja bi moralo predstavljati temelj za razvoj nadzorniške strategije za vsak subjekt nadzora in za celotno nadzorovano panogo.

Načrtovanje nadzorniških aktivnosti na področju PPDFT na ravni posamezne institucije

42. Pristojni organi bi morali vsakemu subjektu nadzora dodeliti nadzorniške resurse na način, ki je sorazmeren s profilom tveganosti subjekta nadzora.
43. Primeri načinov, kako lahko pristojni organi prilagodijo svoj pristop, vključujejo:
- prilagoditev narave nadzora, na primer s prilagoditvijo razmerja med stalnim nadzorom (angl. off-site supervision) in neposrednim nadzorom (angl. on-site supervision). Pristojni organi bi morali upoštevati, da samo stalni nadzor verjetno ne bo zadostoval v primerih visoke izpostavljenosti tveganjem,
 - prilagoditev poudarka nadzora, na primer z osredotočanjem na obvladovanje tveganj, povezanih z nekaterimi produkti ali storitvami, ali na posebne ukrepe s področja PPDFT, kot so poznavanje stranke, analiza tveganosti, skrbno spremljanje poslovnih aktivnosti in poročanje pristojnim organom,
 - prilagoditev pogostosti nadzora, na primer z manj pogostim spremljanjem ključnih kazalnikov tam, kjer so tveganja manjša, in
 - prilagoditev intenzivnosti in poglobljenosti nadzora, na primer z določitvijo obsega pregledov evidenc strank, pregledovanja vzorcev transakcij in poročil o sumljivih transakcijah na kraju samem skladno s tveganjem. Pristojni organi morajo upoštevati, da pregled, ki temelji samo na ocenjevanju politik in postopkov namesto na njihovem izvajanju, verjetno ne bo zadostoval v primerih visoke izpostavljenosti tveganjem.
44. Pristojni organi bi morali zagotoviti, da so subjekti nadzora, povezani s povečanim tveganjem PD/FT, predmet pogostejšega in bolj poglobljenega nadzora. To velja tudi tam, kjer so bile institucije za namene ocenjevanja tveganosti vključene v klasificirane skupine.
45. Pristojni organi bi se morali zavedati, da kljub temu, da so določene institucije izpostavljene visokim stopnjam tveganja PD/FT, ni nujno, da so sistemsko pomembne. Pristojni organi se zato pri odločanju o najprimernejših nadzorniških aktivnostih na področju PPDFT ne bi smeli zanašati izključno na oceno bonitetnih tveganj ali oceno tveganja ravnanja, prav tako pa ne bi smeli obravnavati samo sistemsko pomembnih institucij. Pristojni organi bi morali upoštevati, da pri izvajanju nadzorniških aktivnosti na področju PPDFT morda ni najbolj primerno izhajati iz stopnje bonitetnega tveganja ali tveganja ravnanja, naj bo ta visoka ali nizka.
46. Če so med izvajanjem neposrednega ali stalnega nadzora ugotovljena nova tveganja, bi se morali pristojni organi ustrezno in pravočasno odzvati. To lahko vključuje spremembo prvotnega načrta nadzorniških aktivnosti na področju PPDFT, ki se bolje odziva na tveganje PD/FT, ki so jim izpostavljeni subjekti nadzora. Pristojni organi bi morali ustrezno dokumentirati vse spremembe načrta nadzorniških aktivnosti na področju PPDFT.

Načrtovanje nadzorniških aktivnosti na področju PPDFT na ravni panoge

47. Pristojni organi bi morali uporabiti svoje ocene tveganosti subjektov nadzora, vključno s svojim širšim razumevanjem tveganja PD/FT, ki mu je izpostavljena panoga, za ocenjevanje obsega, v katerem ta predstavlja tveganje za doseg njihovih ciljev ter temu ustrezno razporediti nadzorniške resurse za izvajanje nadzora na področju PPDFT. Pristojni organi bi nato morali določiti svojo splošno nadzorniško strategijo.
48. Pristojni organi bi morali zagotoviti, da so na razpolago zadostni resursi za izvajanje nadzorniške strategije za vse subjekte nadzora.
49. Za zagotavljanje uravnoteženosti vseh posameznih nadzorniških aktivnosti na področju PPDFT, oblikovanih v skladu s predhodnima odstavkoma, bi jih morali pristojni organi usklajevati v okviru splošnega nadzorniškega načrta na področju PPDFT, ki bi moral biti usklajen s splošno prepoznanimi tveganji PD/FT.

Usposabljanje

50. Pristojni organi bi morali zagotoviti, da osebje z neposrednimi ali posrednimi odgovornostmi na področju PPDFT razpolaga z ustreznim znanjem in razumevanjem veljavnega pravnega in regulativnega okvira področja PPDFT ter je primerno kvalificirano in usposobljeno za ustrezno presojanje.
51. Pristojni organi bi morali v okviru tega usposobiti svoje nadzornike za praktično uporabo modela nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, da bodo sposobni izvajati učinkovit in dosleden nadzor na področju PPDFT. Pristojni organ bi morali med drugim zagotoviti, da so nadzorniki sposobni:
 - razumeti stopnjo proste presoje subjekta nadzora pri presoji in obvladovanju tveganja PD/FT,
 - oceniti kakovost analize tveganosti subjekta nadzora in
 - oceniti ustreznost, sorazmernost in učinkovitost politik in postopkov na področju PPDFT ter širše ureditve upravljanja in notranjih kontrol glede na samooceno tveganosti subjekta nadzora.
52. Usposabljanje bi moralo biti prilagojeno odgovornostim osebja, ki deluje na področju PPDFT, in lahko vključuje tečaje usposabljanja ter učenje skozi prakso. Pristojnim organom lahko koristi tudi izmenjava znanja med pristojnimi organi in drugimi pomembnimi organi, ki delujejo na področju PPDFT.
53. Pristojni organi bi morali zagotoviti, da je znanje osebja, ki deluje na področju PPDFT, na ustrezni strokovni ravni ter da vključuje tudi poznavanje nastajajočih tveganj.

Korak 4: spremljanje in pregledovanje ustreznosti nadzora

Posodobitev ocene tveganosti in akcijskega načrta za nadzor (koraki 1, 2 in 3)

54. Ker izvajanje sistema nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, ni enkratna naloga, temveč nenehen in ciklični proces, bi bilo treba informacije, na katerih temelji ocena tveganosti, redno in priložnostno pregledovati ter jih po potrebi posodobiti.

Redni pregledi

55. Pristojni organi bi morali izvajati redne preglede svojih ocen tveganosti, da bi zagotovili njihovo ažurnost in ustreznost.
56. Razpored vsakega pregleda bi moral biti sorazmeren s tveganjem PD/FT, povezanim s subjektom nadzora. Za subjekte nadzora z visokim tveganjem ali tiste, ki pogosto spreminjajo dejavnosti in poslujejo v hitro spreminjajočem se okolju, bi morali biti pregledi pogostejši.

Izredni pregledi

57. Priložnostne preglede dejavnikov tveganja, ocene tveganosti in po potrebi načrtov nadzorniških aktivnosti je treba izvesti po bistvenih spremembah, ki vplivajo na profil tveganosti subjekta nadzora. Primeri bistvenih sprememb vključujejo:
- pomembne zunanje dogodke, ki spremenijo naravo tveganj,
 - nastajajoča tveganja PD/FT,
 - ugotovitve neposrednega ali stalnega nadzora ter morebitne povratne informacije o popravljalnih ali sanacijskih ukrepih, ki jih je izvedel subjekt nadzora,
 - spremembe lastnikov kvalificiranih deležev, članov upravljalnega organa ali nosilcev ključnih funkcij ali organizacije subjekta nadzora ali nove informacije v zvezi s tem in
 - druge situacije, v katerih ima pristojni organ razlog za domnevo, da informacije, na katerih temelji njegova ocena tveganosti, niso več ustrezne ali so pomanjkljive.
58. Pristojni organi bi morali upoštevati tudi, ali bi spremembe, ki vplivajo na en subjekt nadzora, lahko vplivale tudi na druge subjekte nadzora, ter bi morali posledično opraviti postopek ocenjevanja tveganosti tudi drugih subjektov nadzora.

Pregled modela nadzora, ki upošteva oceno tveganosti

59. Pristojni organi bi se morali prepričati, da se njihovi notranji postopki, vključno z metodologijo ocenjevanja tveganja PD/FT, uporabljajo dosledno in učinkovito.
60. V primeru ugotovljenih pomanjkljivosti sistema nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, bi morali pristojni organi sprejeti ustrezne ukrepe za njihovo odpravo. Sistema se ne bi smelo pogosto spreminjati, da bi bilo možno zagotoviti primerljivost v določenem obdobju, kljub temu pa bi morali pristojni organi sistem v primeru ugotovljene potrebe nemudoma pregledati.

Redni pregledi

61. Pristojni organi bi morali redno pregledovati, ali njihov model nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, daje pričakovane rezultate in zlasti, ali raven nadzorniških resursov ostaja sorazmerna z ugotovljenimi tveganji PD/FT.
62. Pri pregledu ustreznosti in učinkovitosti sistema nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, lahko pristojni organi uporabijo vrsto orodij, vključno s strokovnim znanjem, vprašalniki za samoocenjevanje, pregledovanjem vzorcev nadzorniških ukrepov, primerjavami z novimi informacijami, kot so poročila in povratne informacije drugih pristojnih ali pomembnih organov, ki delujejo na področju PPFT, organov kazenskega pregona in drugih nacionalnih agencij ali dokumenti pomembnih evropskih ali mednarodnih organizacij. Prizadevati bi si morali tudi za seznanitev z mednarodnimi dobrimi praksami in razmisliti o udeležbi v pomembnih mednarodnih in evropskih forumih.
63. Merjenje vpliva nadzora na področju PPFT na raven skladnosti in učinkovitosti kontrol na področju PPFT pri subjektih nadzora lahko pristojnim organom pomaga pri ocenjevanju učinkovitosti njihovega sistema nadzora, ki upošteva oceno tveganosti.

Izredni pregledi

64. Pristojni organi bi morali poleg pregledov v rednih presledkih pregledati, posodobiti ali spremeniti tudi svoj sistem nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, če je njegova ustreznost ali učinkovitost vprašljiva zaradi dogodkov, kot so:
 - zunanja presoja modela, na primer s strani FATF ali MONEYVAL ali zunanje revizije,
 - notranja presoja modela, na primer analiza vrzeli, poročila notranje revizije, preskus zagotavljanja kakovosti in naloge „pridobljenih novih spoznanj“,
 - bistvene spremembe nadzorniškega sistema, kot so vzpostavitev novega oddelka ali veliko povečanje osebja, sprememba članov uprave in drugega vodstva ali pomembne spremembe v finančnem sektorju,
 - pomembne spremembe zakonodajnega ali regulativnega okolja na področju PPFT in
 - nastajanje ali prepoznavanje novih dejavnikov tveganja.

Organizacijski in postopkovni vidiki postopka pregleda

65. Objektivni postopek pregleda bi moral temeljiti na jasnih in preglednih notranjih postopkih. Takšni postopki ne bi smeli določati samo, kdaj je čas za pregled, temveč tudi vsebino in osebe, odgovorne za postopek pregleda. Glede slednjega se lahko pregled sistema nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, izvede z resursi pristojnega organa, ki so predhodno vzpostavili sistem, ali s strani funkcije notranje revizije ali funkcije upravljanja tveganj.
66. Poleg postopka notranjega pregleda lahko pristojni organ razmisli tudi o tem, da nalogo zaupa zunanjemu strokovnjaku, da pridobi objektivno presojo svojega sistema ali zagotovi uskladitev na nacionalni ravni s sistemi, ki jih uporabljajo drugi pristojni organi.

Vodenje evidenc

67. Pristojni organi bi morali dokumentirati sistem nadzora, ki upošteva oceno tveganosti, njegovo izvajanje in naknadne preglede za svoj institucionalni (nadzorniški) pomnilnik in zagotoviti tudi evidence o rezultatih in odločitvah ter njihove utemeljitve, da bi zagotovili skladnost in doslednost ukrepov pristojnih organov v zvezi z različnimi subjekti nadzora.

Povratne informacije in nadaljnji ukrepi

Odgovornost

68. Višje vodstvo pristojnih organov bi moralo ustrezno poznati tveganja PD/FT, ki so navzoča v nadzorovani panogi in dejavnosti, in biti redno obveščeno o nadzorniških aktivnostih na področju PPDFT in njihovih rezultatih. Tako bi lahko presojalo o splošni učinkovitosti ukrepov, ki so jih izvedli subjekti nadzora, da bi se zmanjšala tveganja, in, kjer je to primerno, tudi o potrebi po pregledu intenzivnosti in pogostosti nadzora ter dodelitvi virov za izvajanje nadzora.

Oblika povratnih informacij

69. Ugotovitve ocene tveganja PD/FT bi bilo treba posredovati zadevnemu osebju znotraj pristojnega organa.
70. Prispevajo lahko tudi k postopku nadzora skrbnega in varnega poslovanja ter ravnanja ali pa so pomembne za panožno ali nacionalno oceno tveganja ali spremembo politike in tudi za postopek sodelovanja z drugimi pristojnimi ali pomembnimi organi, ki delujejo na področju PPDFT.
71. Pristojni organi bi morali določiti ustrezne poti za zagotavljanje povratnih informacij deležnikom o rezultatih ocenjevanja tveganja in nadzorniških ukrepov bodisi neposredno subjektom nadzora bodisi širšemu reguliranemu sektorju, vključno s trgovinskimi in strokovnimi združenji. Raven podrobnosti posredovanih informacij, časovni razpored in način, na katerega se sporoča te informacije, se lahko razlikujejo, pri čemer se upošteva interese pristojnih organov in veljavne določbe o zaupnosti.
72. Primeri različnih načinov zagotavljanja povratnih informacij subjektom nadzora vključujejo:
- nadzorniške usmeritve,
 - dopise posameznim subjektom nadzora ali skupinam subjektov nadzora,
 - srečanja na bilateralni ali multilateralni ravni,
 - izrečene nadzorniške ukrepe in
 - ustno komunikacijo.

Naslov III – Izvajanje

Izvajanje

73. Pristojni organi bi morali izvajati te smernice tako, da jih vključijo v svoje nadzorniške procese in postopke do [eno leto po izdaji teh smernic].